

SZAKMACSOPORTOSALAPOZÓOKTATÁS A KÖNNYŰIPARSZAKMACSOPORTRA

11. évfolyam

Könnyűipari szakmacsoportos alapozó ismeretek	148 óra
Könnyűipari szakmacsoportos alapozó gyakorlatok	<u>148 óra</u>
Elmélet és gyakorlat	296 óra

12. évfolyam

Könnyűipari szakmacsoportos alapozó ismeretek	128 óra
Könnyűipari szakmacsoportos alapozó gyakorlatok	<u>128 óra</u>
Elmélet és gyakorlat	256 óra

KÖNNYŰIPARISZAKMACSOPORTOSALAPOZÓISMERETEK

11—12. évfolyam

Célok és feladatok

A *Könnyűipari szakmacsoportos alapozó ismeretek* tantárgy nyújtson lehetőséget a könnyűipari szakmacsoport közös szakmai elméleti ismereteinek elsajátítására, a készségek, képességek fejlesztésére, az érettségire való felkészülésre, a pályaválasztási döntés, illetve a szakirányú felsőfokú továbbtanulás előkészítésére és az érettségi utáni szakképzés megalapozására.

A könnyűipar sokszínű, tartalmas, aktív tanulói magatartást és tanulási élményeket is eredményező bemutatásával keltse fel a tanulók érdeklődését a szakmacsoport iránt, bizonyítsa be számukra az iparág gazdasági jelentőségét, hosszú távú fejlődőképességét.

Mutassa be a pályák szépségeit, termékeit, a szakterületen dolgozók tevékenységét, segítse a tanulókat leendő szakmai szerepük kiválasztásában, megfogalmazásában, egyéni életpályájuk reális megtervezésében.

Neveljen a szakmai tevékenységekkel és a környezetvédelemmel kapcsolatban tudatos, felelősségteljes magatartásra, alakítsa ki a tanulóknál a minőségi munkavégzés igényét.

Fejlesztési követelmények

A tantárgy tanulása során fejlődjenek a tanulók szakmai tantárgyak tanulásához szükséges képességei, így különösen a gondolkodás, az önálló ismeretszerzés és alkalmazás képessége, az aktivitás és a kreativitás. Fejlődjön a tanulók érzékelése, szépérzéke, vizuális kultúrája, a szóbeli, az írásos és a képi kommunikációs képessége, a szakmán túlmutató általános műveltsége.

A tantárgy tanulása során szokjanak hozzá a számítástechnikai eszközök használatához, az önálló szakmai tevékenységekhez.

Fejlődjön, erősödjön meg a tanulók saját munkájukkal kapcsolatos igényessége, szakmai tanulásuk legyen átgondolt, célszerű, eredményes, a szóbeli kommunikációban törekedjenek a szakmai nyelv szabatos és helyes használatára, írásos és rajzi munkáikban az igényes külalakra, a pontosságra.

Alakuljon ki a tanulóknál az önálló szakmai tanulás, feladatmegoldás képessége, érezzék meg a tanulási eredmények, sikerek értékét, örömet.

A tantárgyi tevékenység végzése során erősödjék a tanulóknál a kötelességtudat, a felelősségérzet, a mások munkájának, eredményeinek, teljesítményének tisztelete.

A tantárgyi tevékenység során folyamatosan erősödjék a tanulási és szakmai motiváció, váljon tudatos döntéssé a szakmaválasztás. Ismerjék meg, fogadják el és alkalmazzák a szakmai tevékenységek végzéséhez szükséges magatartási szabályokat, magatartásformákat, a szakmai tanulás révén is erősödjön a szakmához, a választott munkához, életpályához való kötődésük.

A tanulók lássák meg a technika, a szakma és a termékek mögött az embert és a természetet, tiszteljék annak értékeit, ismerjék fel és utasítsák el a környezetszennyező, természet- és egészségkárosító tevékenységeket, az ilyen magatartást.

11. évfolyam

Évi óraszám: 148 óra

Belépő tevékenységformák

A *Könnyűipari szabadkézi ábrázolás* során a szakmacsoportra jellemző tárgyú ábrázolások készítése különféle eszközökkel, anyagokkal, technikákkal.

Képek, rajzok, más vizuális információk elemzése.

A saját és a társak testméreteinek felvétele, arányainak megállapítása.

Az *Öltözködéskultúra* témakörben a divat fogalmának, jelentőségének, szerepének, területeinek megismerése.

A művészettörténet, a magyar népművészet és az öltözködéstörténet főbb szakaszainak, valamint az öltözködéskultúra fejlődésének, alakulásának jellemzése az őskortól napjainkig.

Beöltözés történelmi és funkcionális viseletekbe, saját ruhákba, a látvány, a funkció és a ruhadarabok elemzése.

A *könnyűiparban alkalmazott anyagok* felismerése, rendszerezése minták, tárgyak, leírások, képi, nyomtatott és elektronikus források alapján.

Az anyagokkal kapcsolatos alapfogalmak szakszerű meghatározása, a nyersanyagok és kellékanyagok feldolgozhatósági és viselési tulajdonságainak jellemzése.

A *munka- és környezetvédelmi szabályok* elemzése, indoklása.

Helyzetek, balesetek, jelenségek, szokások elemzése, a következtetés megfogalmazása, szabályalkotás.

Könnyűipari szabadkézi ábrázolás

Témakörök	Tartalmak
Perspektivikus ábrázolás	A szabadkézi rajzolás technikája. A perspektivikus ábrázolás alapfogalmai (nézőpont, fősík, horizont, enyészpont). A tér ábrázolása egyenesekkel és síkokkal. Mértani testek (kocka, tégl, henger, gömb) perspektivikus ábrázolása. Felületek vonalkázása, pontozása, árnyalás. Pohár, szalag rajzolása ellipszisek segítségével.
Szín- és formaelmélet	A színek jelentősége, keverése, tulajdonságai, hatása, jelentése, összehangolása. Színsorok készítése (szürke, piros, kék, sárga stb.). J. Itten színkörének elkészítése.
Drapéria ábrázolása	Próbabábu rajzolása elől- és felülnézetben. A drapéria kapcsolata az öltözködéssel a viselettörténet folyamán. A drapéria térbeli mozgása a felfüggesztése szerint. A drapéria anyagának, mintázatának és színének szerepe a forma kiemelő hatásának fokozásában. A redőábrázolás formái.
Ruhaipari anatómia	Az emberi test anatómiai felépítése. Az emberi test nevezetes vonalai, tengelyei és arányai. Az emberi törzs ruházati szempontból lényeges csont- és izomcsoportjai előlnézetben. Az arányos osztású női figura rajzának elkészítése. A végtagok elemzése. A jellegzetes mozdulatok ábrázolása (egyenes állás, terpeszállás, kar- és kéztartás-variációk).

Öltözködéskultúra

Témakörök	Tartalmak
Divatismeret	A divat fogalma és működési mechanizmusa. A divatbemutatók szerepe a divat alakításában. A szak- és divatlapok szerepe az információszerzésben, a divat alakításában.
Viselettörténet	Az öltözetek kialakulása. A természeti népek kultúrái, az őskor öltözete. Az ókor és a középkor művészete és öltözetei. A honfoglaláskori magyar művészet és viselet. Az újkor művészete és öltözetei a 16—18. században. A 19. század és a 20. század művészete és öltözetei.
Népművészet	A magyar népművészet kialakulása, a viselet ősi elemei. Alföldi viseletek. Dunántúli viseletek. Felvidéki viseletek. Erdélyi népviseletek. A népművészet hatása a divatra.

A könnyűiparban alkalmazott anyagok

Témakörök	Tartalmak
A könnyűiparban használatos anyagismereti alapfogalmak	Az anyagok molekuláris szerkezete. Az anyagok kémiai felépítése.
A könnyűiparban használatos anyagok általános jellemzői	A fizikai tulajdonságok fajtái, jellemzői. A kémiai (vegyi) tulajdonságok jellemzői. Környezeti hatások.
A könnyűiparban használatos nyersanyagok fajtái, jellemzői, feldolgozásuk, tulajdonságaik	Textilanyagok. Bőrök. Műbőrök. Környezeti hatások.
A könnyűiparban használatos ragasztó- és kellékanyagok	A ragasztóanyagok fajtái, jellemzői, felhasználásuk. A kellékanyagok fajtái, feldolgozhatóságuk. Környezeti hatások.

Munka- és környezetvédelem a könnyűiparban

Témakörök	Tartalmak
A munkavédelem, a tűzvédelem és a környezetvédelem fogalma, jogi szabályozása	A munka-, a tűz- és környezetvédelemre vonatkozó törvények, rendeletek, szabályok, szabványok és utasítások. A munkabalesetek és foglalkozási megbetegedések fogalma, bejelentése, kivizsgálása és nyilvántartása. A munkáltatók és munkavállalók kötelességei és jogai, a munkavédelmi érdekképviselet. Magatartási szabályok az iskolában, műhelyekben és az üzemekben.

Témakörök	Tartalmak
Foglalkozás-egészségügy	A munkavégzés személyi és alkalmazási feltételei a munkaegészségügy szempontjából. Munkavédelmi oktatás. A munkavégzés tárgyi feltételei, a munkahely tisztán tartása, szociális helyiségek biztosítása. A könnyűiparban a gyártás során keletkező szennyezőanyagok, hulladékok keletkezése.
Elsősegélynyújtás, foglalkozási ártalmak	Az elsősegélynyújtás általános szabálya. A baleseti helyszín biztosítása, mentés. Elsősegélynyújtás különféle sérülések esetén. A foglalkozási ártalmak, fertőzések, megbetegedések fajtái. Megelőzési módok.
Tűzvédelem	A tűz elleni védekezés jogi szabályozása. A tűzvédelmi szabályzat. A tűzvédelmi oktatás feladatai. Hatósági és munkahelyi tűzmelegelőzési, tűzvédelmi feladatok. A tűzoltás módjai, oltóanyagok és használatuk. A tűzoltó eszközök és készülékek fajtái, elhelyezésük és használatuk. A tűzesetekkel kapcsolatos értesítési feladatok.
Környezetvédelem	A környezetvédelem fogalma, feladata, szervezetei, eszközei, területei. Az egyén felelőssége és szerepe. A környezet szennyezésének folyamata, a talajminőség, a vízminőség, a levegő védelme. Környezetszennyező anyagok és kezelésükkel kapcsolatos feladatok. Zaj- és rezgésvédelem általában és a könnyűiparban.
A könnyűipari munkahelyek kialakítása a munkabiztonság igénye szerint	A munkahelyek kialakításának általános követelményei. A világítással és a színekkel szemben támasztott követelmények. Színdinamika. Biztonsági szín- és alakjelek. A munkahelyi klíma, a fűtés és szellőztetés. A megfelelő klíma kialakításának módjai. Védőeszközök.
A könnyűipari gépek biztonságtechnikája	A biztonságos gépkihasználatot elősegítő környezeti tényezők. A gyártás-előkészítő gépek, berendezések biztonságtechnikája. A szabászati gépek, berendezések biztonságtechnikája. A gyártási főfolyamatban használt gépek biztonságtechnikája. Az üzemen belüli anyagmozgatás, anyagátrolás szabályai.

A továbbhaladás feltételei

Könnnyűipari szabadkézi ábrázolás:

A tanulók tudjanak alapszinten szabadkézzel rajzolni és a perspektivikusan ábrázolni.

Helyesen ábrázolják a teret egyenesekkel és síkokkal, egyszerűbb mértani testeket (kocka, tégl, henger, gömb) perspektivikusan.

Ismerjék a színek jelentőségét, keverését, tulajdonságait, készítsenek színsorokat.

Ismerjék a drapéria anyagának, mintázatának és színének szerepét a forma kialakításában.

Ismerjék a redőábrázolás formáit, és tudjanak egyszerűbb redőket ábrázolni.

Mutassák be az emberi test anatómiai felépítését, nevezetes vonalait, tengelyeit és arányait.

Készítsék el az arányos osztású női figura rajzát.

Tudjanak ábrázolni egyszerűbb, jellegzetes mozdulatokat.

Öltözködéskultúra:

A tanulók ismerjék a divat fogalmát, jelentőségét, szerepét a kulturált öltözködés kialakulásában.

Mutassák be a viselettörténet legfontosabb szakaszainak jellemzőit.

Ismerjék fel az egyes korok művészetének alapvető jegyeit.

Szakszerűen használják a divattörténet leggyakrabban előforduló szakkifejezéseit.

Ismerjék a magyar népművészet legfontosabb sajátosságait.

Ismerjék fel a legjelentősebb tájjellegű magyar népviselet jellemzőit.

Mutassák be a magyar népművészet hatását a mai kor viseletére.

A könnyűiparban alkalmazott anyagok:

A tanulók tudják alkalmazni a könnyűipari anyagokkal kapcsolatos alapfogalmakat.

Ismerjék fel és szempontok szerint megfelelően rendszerezék a textilipar nyersanyagait.

Ismertessék a különféle nyersanyagok jellemzőit, különös tekintettel a feldolgozhatóságra és a viselési tulajdonságokra.

Helyesen rendeljenek össze leírásokat, képeket, információkat a különféle nyersanyagok gyártásával.

Tudják azonosítani eredeti minta alapján a textília előállítási mód szerinti fajtáját, szerkezetét.

Tudják ismertetni a könnyűiparban alkalmazott legjellemzőbb ragasztási kötéseket.

Tudják ismertetni a leggyakrabban alkalmazott kellékanyagok feldolgozhatósági tulajdonságait.

Munka- és környezetvédelem a könnyűiparban:

A tanulók tudják ismertetni a munka-, a tűz- és a környezetvédelemre vonatkozó jogszabályok alkalmazásának lényegét, az alapfogalmakat.

Ismerjék az ember életére, egészségére, biztonságos munkavégzésére ható környezeti ártalmakat, az azokat csökkentő rendelkezések és intézkedések rendszerét.

Legyenek képesek az elsősegélynyújtásra és a tűzvédelmi szabályok gyakorlati alkalmazására.

Tudják ismertetni a környezetvédelem területeit és módszereit.

Ismertessék a munkahely megfelelő kialakításának munkavédelmi és ergonómiai szabályait, munka-egészségügyi követelményeit, az elhasznált anyagok, hulladékok tárolására vonatkozó előírásokat.

Ismerjék és tartsák be a könnyűipari gépek használatára vonatkozó munkavédelmi és biztonságtechnikai előírásokat.

Tudják ismertetni az üzemszerek közötti és az azokon belüli anyagmozgatás és tárolás előírásait, követelményeit.

12. évfolyam**Évi óraszám: 128 óra***Belépő tevékenységformák*

Az *Öltözködéskultúra* keretében a divattervezés fogalmának, a tervezők szerepének megismerése a kollektív tervezésében és összeállításában. A divattrendek fogalmának, szerepének, jelentőségének, alkalmazási területeinek meghatározása, a mindenkor divat értékelése.

A *könnyűiparban alkalmazott anyagok* témakörben a textíliák, bőrök, szőrmék bemutatása minták, tárgyak, leírások alapján, gyártási elvük megismerése, valamint a különféle anyagok csoportosítása szerkezetük és felhasználási területük alapján.

A *Gyártásszervezési ismeretek a könnyűiparban* témakörben a könnyűipari szakmacsoportokhoz tartozó szakmák gazdaságban betöltött szerepének, szervezeti felépítésének megismerése, valamint meghatározott termék előállításához kapcsolódó gyártásszervezési feladatok meghatározása.

A *Gazdasági alapismeretek* témakörben gazdasági környezetünk megismerése során a gondolkodásmód fejlesztése, gazdasági szemlélet kialakítása.

A témakörbe tartozó alapfogalmak, alapvető jogszabályok megismerése, tájékozódás a témakörre vonatkozó kiadványokban.

Öltözködéskultúra

Témakörök	Tartalmak
Divatismeret	A divattervezés fogalma, feladatai. A divatirányzatok kialakulásának folyamata. A divattrend fogalma, szerepe, jelentősége.
Korunk öltözködéskultúrája	Korunk öltözködésének kialakulása. A női öltözékegyüttesek alapvető ruhadarabjai és kiegészítői. Az alapvető férfiruházatok és kiegészítői. Gyermekek és fiatalok öltözékei. Munkahelyi viseletek, forma- és munkaruhák. Divattrendek hatása az öltözködésre. Életkornak, funkciónak, egyedi elvárásoknak megfelelő alapruhatárak kialakítása.

A könnyűiparban alkalmazott anyagok

Témakörök	Tartalmak
A fonás, cérnázás	A fonalgépjártás műveletei, fonalfajták. A cérnagyártás műveletei, cérnafajták.
A szövés	A szövés — a szövéssel kapcsolatos alapfogalmak, az előkészítő műveletek, a szövőgép működése. A szövetek szerkezete.
A kötés	A kötés és a hurkolás elve, a vetülékrendszerű és a láncrendszerű kelmék.
Nemszött kelme gyártása	Alapfogalmak. A nemszött kelmék gyártásának elve, fajtái, felhasználásuk.
Bőrgyártás, műbőrgyártás	A bőrgyártás folyamata, a kikészítés műveletei.

Gyártásszervezési ismeretek a könnyűiparban

Témakörök	Tartalmak
A textil-, a ruha-, a bőr-, a cipőipar helye a gazdaságban	Az egyes cégek, üzemek feladata, jellege, szervezete.
A szervezés általános kérdései	Szervezési alapismeretek (fogalma, feladata, tagolása, a szervezési munka csoportosítása). A szervezőmunka feladata, szakaszai. Az egyes könnyűipari termékek készítési és gyártási munkafolyamatainak vázlatos elemei.
Az egyes termékek készítésének munkafolyamata kisüzemben	A kisüzemi munkafolyamat feladata, elemei. A munkafolyamat kialakításának feltételei (vezértermék, termelési volumen, létszám-, gép-, berendezés- és területszükséglet). A munkafolyamat kialakítása, a berendezés szempontjai, vázlata.

Témakörök	Tartalmak
A gyártás-előkészítés munkafolyamata	A gyártás-előkészítés, a gyártmánytervezés, a nyersáru-raktározás feladata, elemei. A raktár készlete, készletgazdálkodás. A gyártás műszaki előkészítésének feladata, elemei. A gyártás technológiai előkészítésének feladata, elemei (oszthatatlan műveletsor, létszámszükséglet, ütemidő, műveletosztás, szalagbeosztás, leterhelés, munkamódszer-meghatározás, szervezési mód kiválasztása).
A szabás	A szabászati munkafolyamat elemei, szervezési lehetőségei (szervezete, kialakítása).
A termelési főfolyamat feladata	A munkafolyamat kialakításának feltételei, a munkahely, a munkahelyszervezés, a továbbítás, a betanítás, a munkahely munkával való ellátása. A szervezés alapjai, a munkafolyamat üteme és a munkadarabok továbbítása. A leggyakoribb szervezési módszerek.
A gyártás befejezése, a befejezés feladatai	A befejezés munkafolyamatának elemei.
A készáru-raktározás, a készáru-raktár feladatai	A készáru-raktározás munkafolyamatának elemei.
A minőség, a minőségbiztosítás	A minőség fogalma, jelentősége. A minőség biztosítása, minőségügyi rendszer. A minőség-ellenőrzés feladata, területei, módszerei. A minőség tanúsítása, szabályozása.
A munka normázása	A norma fogalma, fajtái kifejezési mód, terjedelem és készítés szerint. Az időméréses norma kidolgozása. A normaalap fogalma, készítése, felhasználása. A normák alkalmazása, karbantartása, ellenőrzése.

Gazdasági alapismeretek

Témakörök	Tartalmak
Vállalkozási alapismeretek	A vállalkozások lényege és belső struktúrája. A vállalkozások célja, működése, a tulajdonlás jelentősége. A vállalkozások társadalomban betöltött szerepe, a vállalkozások létrehozásának feltételei, a vállalkozások belső struktúrája. A vállalkozások külső feltételrendszere, a vállalkozások gazdaságirányítási környezete, a vállalkozások jogi környezete, a vállalkozások pénzügyi környezete — a bankrendszer és működése.
A vállalkozási formák	Az egyéni vállalkozás. A betéti társaság. A korlátolt felelősségű társaság. A részvénytársaság. Egyéb szervezeti formák.
A gazdasági társaságok működésének életszakaszai	A vállalkozások alapítása, működése, működtetése. A vállalkozások átalakulása. A csőd és a talpra állás. A felszámolási eljárás. A jogutód nélküli megszűnés, végelszámolás.
Az emberi erőforrás	Az emberi erőforrás alapjai (a munkaerő-szükséglet meghatározása és módszerei, a munkaerő-tervezés folyamata, a motiváció és anyagi ösztönzés, a karrier és tervezése, a vezetés lényege, a vezetői magatartás). A szervezés (általános alapfogalmak, a saját és a beosztott munkájának megszervezése, alapvető irányítási módszerek). Kommunikáció (a kommunikáció elmélete és alkalmazási formái).

Témakörök	Tartalmak
A jog, munkajog	A Munka Törvénykönyve (alapfogalmak), alapvető munkajogi kérdések. A Polgári Törvénykönyv (kötelmi jog, szerződéstípusok a gazdasági életben).
Marketingismeretek	A marketing fogalma, a marketinggel kapcsolatos fogalmak. Szükségletek, igények, kereslet, termék, hasznosság, érték és elégedettség, csereügyletek, kapcsolatok. Marketing és a piaci szereplők. A marketing szerepe az üzleti életben és a társadalomban. A piac fogalma, típusai, mérete, kiválasztása. A fogyasztói piac és a szervezeti piac. A fogyasztói szokások.

A továbbhaladás feltételei

Öltözködéskultúra:

A tanulók mutassák be a divattervezés fogalmát, feladatait, a leghíresebb divattervezőket.

Tudják meghatározni a divattrendek fogalmát, szerepét, jelentőségét, alkalmazási területeit, az aktuális divatirányzat jellemzőit.

Állítsanak össze és előszóval is kísérve mutassanak be a helyzethez, a funkcióhoz, a viselőhöz illeszkedő öltözeteket.

A könnyűiparban alkalmazott anyagok:

A tanulók tárgyak, anyagminták alapján ismerjék fel és mutassák be a könnyűipar meghatározó fontosságú anyagait, rendeljék össze leírásukkal, adott gyártási technológiákkal, feldolgozhatósági tulajdonságaikkal.

Ismerjék a szövetgyártás elvét, és tudják ábrázolni a különféle alapkötésű szövetek szerkezetét négyzethálós módszerrel.

Ismerjék a könnyűiparban alkalmazott legjellemzőbb anyagok feldolgozását befolyásoló tényezőket.

Tudják ismertetni a bőrgyártás folyamatának lényeges elemeit, a bőrök kikészítő műveleteinek fajtáit és ezek környezeti hatását.

Gyártásszervezési ismeretek a könnyűiparban:

A tanulók ismerjék a könnyűipari szakmacsoporthoz tartozó szakmák gazdaságban betöltött szerepét, általános szervezeti felépítését.

Szöveges ismertetések során alkalmazzák helyesen a szervezéssel kapcsolatos alapfogalmakat, szakkifejezéseket.

Mutassák be a termékkészítés és -gyártás munkafolyamatát.

Tudják meghatározni a gyártás-előkészítés lényegét, és tudják felsorolni a munkafolyamat elemeit.

Ismertessék a gyártási főfolyamat meghatározó szerepét.

Tudják ismertetni a munkahelyszervezés fontosságát, a sorozatgyártás jelentőségét.

Sorolják fel a termék befejező feladatait, tudják ismertetni azok jelentőségét.

Tudják felsorolni a raktározási munkafeladatokat.

Helyesen határozzák meg a minőséggel és a minőségbiztosítással kapcsolatos fogalmakat, a minőség fontosságát a termék eladhatósága szempontjából, a minőség-ellenőrzés és a minőségbiztosítás jelentőségét, a munkanormával kapcsolatos alapfogalmakat.

Gazdasági alapismeretek:

A tanulók sorolják fel a vállalkozási formákat, ismertessék azok jellegzetességeit, előnyeit, hátrányait, a vállalkozások célját, működését.

Mutassák be az üzleti vállalkozások társadalomban betöltött szerepét, a vállalkozások gazdasági környezetének jellemzőit, szervezeti formáit, a vállalkozások alapításának feltételeit és működésük sajátosságait.

Tudják felsorolni és a lényegét ismertetni a vállalkozások fordulópontjainak (átalakulás, csőd, felszámolás, jogtód nélküli megszűnés) és ezek szabályainak.

Tudják meghatározni a munkaerő-szükséglet módszereit, a munkaerő-tervezés folyamatát.

Ismertessék az anyagi ösztönzés és motiváció lehetőségeit, a különböző bérezési formákat, a karriertervezés fogalmát, szabályait, a vezetés lényegét, a vezetői magatartás követelményeit, tudják megszervezni saját és beosztottaik munkáját. Tudjanak a helyzetnek és a célnak megfelelően kommunikálni.

KÖNNYŰIPARISZAKMACSOPORTOSALAPOZÓGYAKORLATOK

11—12. évfolyam

Célok és feladatok

A *Könnnyűipari szakmacsoportos alapozó gyakorlatok* tantárgy nyújtson lehetőséget a könnyűipari szakmacsoport közös gyakorlati ismereteinek elsajátítására, a készségek, képességek fejlesztésére, a pályaválasztási döntés, illetve a szakirányú felsőfokú továbbtanulás előkészítésére és az érettségi utáni szakképzés megalapozására.

A sokszínű, tartalmas, aktív tanulói magatartást és tanulási élményeket is eredményező könnyűipari gyakorlati tevékenységek mutassák be a szakmák sajátosságait, keltsék fel a tanulók érdeklődését a szakmacsoport iránt, bizonyítsák be számukra az iparág gazdasági jelentőségét, hosszú távú fejlődőképességét.

Segítse a tanulókat leendő szakmai szerepük kiválasztásában, megfogalmazásában, egyéni életpályájuk reális megtervezésében.

Adjon alkalmakat, teremtsen feladathelyzeteket a tanulóknak képességeik, szakmai tehetségük kibontakoztatására, keltsé fel az érdeklődést a szakmai tevékenységek teljesebb köre iránt.

Biztosítson lehetőséget a szakmacsoport munkaköreiben szükséges tudatos, felelősségteljes magatartás kialakulásához, a tanulási és szakmai motiváció megerősítéséhez, fejlődéséhez.

A tantárgy tanításának célja a szakközépiskolában a könnyűipari szakmacsoportoz tartozó szakmák alapvető készségeinek elsajátítása, a tanulók műszaki gondolkodásmódjának fejlesztése, az egyes szakterületek alapvető munkafogásainak, manuális tevékenységének megismertetése és gyakoroltatása.

Fejlesztési követelmények

A tantárgy tanulása során fejlődjenek a tanulók szakmai gyakorlatok elvégzéséhez szükséges képességei, így különösen az ismeretalkalmazó, szintetizáló gondolkodás, az önálló tapasztalatszerzés képessége, a kreativitás, a gyakorlati feladatmegoldó képesség.

A szóbeli, az írásos és képi kommunikációban használják helyesen a szakma kifejezőeszközeit, értsék a szakmai alapfogalmakat, folyamatosan bővítsék a szakmai szókincset.

Alakuljon ki, fejlődjön a tanulók szépérzéke, erősödjön meg a saját munkájukkal kapcsolatos igényességük, munkájuk legyen átgondolt, célszerű, biztonságos és eredményes.

Munkájuk során szakszerűen tudjanak leírásokat, szakirodalmat, más forrásokat használni.

A tantárgyi tevékenység során szokjanak hozzá az önálló szakmai munkához, alakuljon ki az önálló feladatmegoldás képessége, érezzék meg a szakmai munka eredményeinek, sikereinek értékét, örömet.

A tantárgy foglalkozásai során alakuljon ki a tanulóknak a rendszeres és folyamatos önképzésnek, az eszközök szakszerű használatának az igénye, a felelősségérzet egymás iránt, a társakkal való együttműködési képesség.

Munkájuk során fejlődjön szépérzékük, érzékelésük, kézügyességük, munkabírásuk, munkavégzésük legyen egyre fevelmeztettebb, pontosabb.

Tanulják meg az eszközök balesetmentes, biztos használatát, tartsák be a munka- és tűzvédelmi szabályokat.

A tantárgyi tevékenység során erősödjék a tanulóknak a kötelességtudat, a felelősségérzet, a mások munkájának, eredményeinek, teljesítményeinek tisztelete.

Lássák meg, hogy a könnyűipari termékek valakinek a személyes tárgyai lesznek, érezzék át saját személyes felelősségüket, lássák meg szakmai tevékenységeik mögött az embert és a természetet, tiszteljék ezek értékeit, ismerjék fel és utasítsák el a környezetszennyező, természetkárosító tevékenységeket, az ilyen magatartást.

A szakmai gyakorlati tevékenység során folyamatosan erősödjék a tanulási és szakmai motiváció, váljon tudatos döntéssé a szakmaválasztás. Ismerjék meg, fogadják el és tudatosan alkalmazzák a szakmai tevékenységek végzéséhez szükséges magatartási szabályokat, magatartásformákat.

11. évfolyam**Évi óraszám: 148 óra***Belépő tevékenységformák*

Az egyes könnyűipari szakmák műveléséhez szükséges kéziszerszámok, fontosabb gépek, berendezések megismerése, szakszerű, balesetmentes használata. Az egyes szakmák munkafolyamatainak megismerése.

A kézműves technológiák megismerése és az alapvető munkafogások szakszerű alkalmazása, egyszerűbb termékek önálló készítése.

Gyárlátogatások során a tanultak gyakorlati megvalósulásának megfigyelése, összehasonlítása.

Témakörök	Tartalmak
Technológiai alapfogalmak	Az egyes szakmák műszaki nyelvzete, szakkifejezései. A szakmai fogalmakhoz tartozó pontos definíciók.
Ábrázolási rendszerek	Az egyes szakmáknál alkalmazott műszaki ábrázolás jelentősége, szabályai. Az ábrák készítése módszerei, gyakorlása.
Műszaki dokumentáció készítése	A termékkészítés dokumentálásának fontossága. A műszaki dokumentáció feladata, tartalma, összetevői. A műszaki dokumentáció készítésének módszere.
Gyártás-előkészítés, terméktervezés, mintakészítés, szabás	A gyártmány-előkészítés fogalma, feladatai, eszközei, a laboratóriumi munkák gyakorlása. Egyszerűbb termékek tervezése, minta készítése (méretvétel, méretmegadás, szerkesztés). A szabászat munkafolyamata, a szabászati technológiák. A szabászat eszközei, munkavédelmi követelmények.
Az anyagok megmunkálásához szükséges eszközök bemutatása	Az adott szakma szerszámai és az alkalmazás területe, a munkafolyamatának ismertetése, bemutatása. Az egyes munkafolyamatok gépeinek, berendezéseinek ismertetése.
Kézműves technológiák	A kézműves technológiák csoportosítása, fajtái. A kézműves technológiák alkalmazása gyakorlóanyagban, egyszerűbb termékeken.
Az anyagok hőmegmunkálása	A hőmegmunkálás fogalma, fajtái. A nedves hőmegmunkálás tényezői, munkafolyamatának szakaszai. A nedves hőmegmunkálás csoportosítása, fajtái. A hőmegmunkálás kézi és gépi eszközei, szakszerű használatuk, munkavédelmi előírásai. Különböző anyagok hőmegmunkálási jellemzői.
Üzemlátogatás	Gyárlátogatás során a tanulók ismerjék meg az adott szakmák munkafolyamatait. Figyeljék meg, hogy a tanultak hogyan valósulnak meg a valóságban.

A továbbhaladás feltételei

A tanulók ismerjék és használják az egyes szakmák műszaki nyelvét, szakkifejezéseit. Értsék és tudják meghatározni a szakmai fogalmakat.

Ismerjék az adott könnyűipari szakma műszaki ábrázolási szabályait, és tudjanak egyszerűbb műszaki ábrákat készíteni.

Ismerjék a termékkészítés dokumentálásának módját.

Tudjanak műszaki dokumentációt készíteni egyszerűbb termékekhez, értelmezni a műszaki ábrákat.

Szakszerűen és biztonságosan használják a szakma kéziszerszámainak.

Ismerjék a szakmai főfolyamatok fontosabb gépeit, berendezéseit és azok alkalmazási területeit.

Ismerjék a kézműves technológiákat, annak szakkifejezéseit, az alkalmazási területeket, és tudják elvégezni az alapvető munkafogásokat.

Önállóan tudják alkalmazni az egyes technológiákat egyszerűbb termékek készítése során.

Önállóan végezzenek hőmegmunkálási műveleteket, ismerjék a munkafolyamat összeállításának logikáját.

Ismerjék és maradéktalanul tartsák be az elektromos gépekre, más eszközökre vonatkozó balesetvédelmi előírásokat, továbbá a műhelyrendet.

Gyárlátogatás során ismerjék meg az adott szakmák munkafolyamatait.

12. évfolyam

Évi óraszám: 128 óra

Belépő tevékenységformák

A gépi technológiák fajtáinak, alkalmazási területeinek megismerése és egyszerűbb feladatok elkészítése a munkavédelmi előírások betartásával.

Az alapgépek önálló kezelése, napi karbantartása, az egyszerűbb beállítások elvégzése.

Az egyszerűbb termékekhez kiadott ábrák értelmezése, valamint az egyes műveletekhez ábrák készítése önállóan a műszaki rajzkészítés szabályainak alkalmazásával.

Egyszerűbb termékek tervezése, mintáinak elkészítése, műveleti sorrendjének meghatározása, a szükséges eszközök, gépek kiválasztása, a termék elkészítése.

Témakörök	Tartalmak
Az anyagok megmunkálása gépi technológiákkal	Alapvető gépi technológiák csoportosítása, fajtái, alkalmazási területei. Az adott szakma alapgépeinek rendeltetése, kezelése, napi karbantartása. Gépi technológiák alkalmazása gyakorlóanyagokon, egyszerűbb termékeken.
Díszítő technológiák	A díszítő technológiák fajtái, csoportosítása, díszítőanyagok. A kézműves díszítő technológiák műveletei és alkalmazása egyszerűbb termékeken. A gépi díszítő technológiák fajtái, alkalmazásuk egyszerűbb termékeken. A formatervezés (divat) szerepe a díszítésben.
Az anyagok összeerősítési lehetőségei és gyakorlása	Az anyagok összeerősítéseinek fogalma, csoportosítása. A varrástechnológiai alapfogalmak, alkalmazási területek. A varrástechnológia alapvető követelményei. A ragasztástechnológia fogalma, tényezői, alkalmazási területei, alapvető követelményei. A ragasztás eszközei. A hegesztéstechnológia fogalma, alkalmazási területei. A különféle összeerősítési módok alkalmazása egyszerűbb termékek készítése során.
Egyszerű termékek készítése	A termék készítésének műveleti sorrendje, a műveletek csoportosítása és ábrázolása. Egyszerűbb termékek készítésének műszaki dokumentálása. Egyszerűbb termékek kivitelezése.

A továbbhaladás feltételei

A tanulók ismerjék a gépi technológiákat, az alkalmazási területeket.

Önállóan végezzék el az alapgépek kezelését, napi karbantartását, az egyszerűbb beállításokat.

Szakszerűen és önállóan alkalmazzák a gépi technológiák alapvető munkafogásait egyszerűbb termékek készítése során.

Mutassák be a díszítés jelentőségét a forma és a minőség kialakításában.

Alkalmazzák a különféle díszítési technológiákat, használják azok eszközeit.

Ismertessék az egyes technológiákkal szemben támasztott követelményeket.

Önállóan tudják alkalmazni az egyes összeerősítési módokat az egyszerűbb termékek készítése során.

Ismerjék az adott szakma gyártmány- és gyártás-előkészítésével kapcsolatos fogalmakat, szakkifejezéseket, feladatrendszerét és a részfeladatok közötti összefüggéseket.

Tanári segítséggel tervezzenek egyszerűbb termékeket, készítsék el azok mintáját. A szabáshoz szakszerűen használják a kézi eszközöket.

Tanári segítséggel állítsák össze a korábban önállóan előkészített termékek műveleti sorrendjét. A termékekhez kiadott ábrákat tudják értelmezni, és készítsenek ábrákat az egyes műveletekhez a műszaki rajzkészítés szabályainak alkalmazásával.

Tanári segédlettel készítsenek műszaki dokumentációt.